

FYRIBILS NOTAT

um spurningin, nær Vágatunnilin skal avhendast landinum til ognar

Inngangur

P/f Vágatunnilin hevur biðið meg skrivað eitt notat um, nær tunnilin eigur at avhendast landinum til ognar frá P/f Vágatunlinum. Um tað eigur at verða, tá lánið, sum Vágatunnilin hevur upptikið til at gera tunnilin við, er afturgoldið, ella tað eigur at verða seinni. Sambært frágreiðing frá tunlinum er útveganarkostnaðurin samansettur av partapeningi sum kontantgjald og upptøka av láni. Tunnilin sigur, at summi hava ta fatan, at tunnilin skal avhendast landinum til ognar, tá lánið er afturgoldið.

Løgtingslógin um Vágatunnilin

Úr lógargrundarlagnum fyri P/f Vágatunnilin sæst fylgjandi:

Løgtingslóg nr. 6 frá 8. februar 2000 um fast samband um Vestmannasund.

§ 1, stk. 4:

„Tá útveganarkostnaðurin er fult afturgoldin, og P/f Vágatunnilin stendur sum eigari, verður alt anleggið, uttan viðurlag, avhendað landinum til ognar”.

Sambært § 2, stk. 1, er partapeningurin ella ábyrgdarpeningurin í mesta lagi kr. 160.300.000,00. Av tekningarúrskrift frá Skráseting Føroya sæst, at skrásetti partapeningurin er kr. 160.300.000,00. Partapeningurin er inngoldin kontant.

§ 5, stk. 1, sigur: „*Tunnilseigaranum er heimilað at áseta og krevja inn nýtslugjöld frá teimum, ið nýta vega-, brúgva- og tunnilsanleggið*”.

§ 7 um skattlig viðurskifti:

„Frá og við árinum, tá tunnilin verður latin upp fyri ferðslu, hevur felagið, við grundarlagi í útveganarkostnaðinum, rætt til skattligar avskrivningar eftir reglunum um vinnuligar bygningar.

Við útveganarkostnaði skilst tær samlaðu byggiútreiðslurnar til vegir, brýr og tunnilsgerð v.m.”.

Av viðmerkingum til lógaruppskotið, sum Vinnumálaráðið hevur lagt fyri løgtingið, dagfest 26. november 1999, framgongur m.a. fylgjandi:

Sambært almennu viðmerkingunum um fígging verður m.a. sagt, at fíggingarverkætlanin er umframt tær kr. 160.300.000,00, sum løgtingið gjøgnum Vinnumálastýrið setir í felagið, upptøka av láni frá fíggingarstovnum.

Til § 1, stk. 3, sum seinni í sambandi við endaliga samtykt í løgtinginum gjørdist til stk. 4, verður sagt: „*Her verður staðfest, at ognarrætturin til samlaða anleggið gongur yvir til tað almenna, tá iløgan er goldin*”.

Til § 5 verður m.a. sagt:

„Ætlan felagsins er, at hesi nýtslugjöld skulu vera av eini stødd, sum ger, at felagið hevur ráð at afturgjalda rentur og avdráttir til lánistovnarnar, umframt at kunna gjalda rakstur og viðlíkahald av anlegginum. Hertil kemur renting av stóru eginognini, tá partapeningurin/ábyrgdarpeningurin er so stórur sum kr. 160.000.000,00. Eisini skulu nýtslugjöldini gera felagið ført fyri at konsolidera seg rímiliga væl”.

Til § 7 verður m.a. sagt:

„Stórur partur av íløguni verður fíggaður við lántøku”.

Í sambandi við løgtingsviðgerðina verður skotið upp, at § 1, stk. 3, verður til stk. 4 og annars orðað soleiðis: *„Tá útveganarkostnaðurin er fult afturgoldin, og P/f Vágatunnilin stendur sum eigari, verður alt anleggið, uttan viðurlag, avhendað landinum til ognar”.*

Viðmerkingin frá meirilutanum í vinnunevndini, sum setir hetta uppskotið fram, sigur, at við broytingin verður tað gjørt greitt, at ognarrætturin til anleggið bert verður avhendaður landinum til ognar, um P/f Vágatunnilin, tá útveganarkostnaðurin er fult afturgoldin, stendur sum eigari av anlegginum.

Vinnunevndin skjýtur eisini upp at broyta § 7, og viðmerkingarnar eru, at tað verður skotið upp, at útveganarkostnaðurin verður avskrivaður beinleiðis eftir reglunum um vinnuligar bygningar og ikki sum skotið upp í upprunaliga uppskotinum. Hetta fyri at javnstilla partafelagið við onnur feløg, og tí at mett verður, at tær reglur, ið eru galdandi fyri vinnuligar bygningar í avskrivingslógini, eru nøktandi. Við til samlaðu byggiútreiðslurnar til vegir, brýr og tunnilsgerð v.m. teljast allar útreiðslurnar, partafelagið hevur havt í sambandi við verkætlanina, herundir eisini útreiðslur til projektering, forkanningar, fíggingarkostnað v.m.

Løgtingslógin um Norðoyatunnilin

Líknandi lógarásetingar eru somuleiðis galdandi fyri P/f Norðoyatunnilin. Fyrst varð løgtingslóg samtykt um stovnan av partafelagi at gera fast samband um Leirvíksfjørð, løgtingslóg nr. 168 frá 21. desember 2001. Sambært Skráseting Føroya er skrásetti partapeningurin nominelt kr. 235.000.000,00, sum allur er goldin kontant.

Seinni verður løgtingslógin um fast samband um Leirvíksfjørð samtykt, nr. 33 frá 26. mars 2002 og seinast broytt við løgtingslóg nr. 7 frá 27. februar 2006. § 1, stk. 3, sigur: *„Tá útveganarkostnaðurin er fult afturgoldin, og P/f Norðoyatunnilin stendur sum eigari, verður alt anleggið uttan viðurlag avhendað landinum til ognar”.*

§ 5 um skattlig viðurskifti sigur: *„Frá og við árinum, tá tunnilin verður latin upp fyri ferðslu, hevur felagið við grundarlagi í útveganarkostnaðinum rætt til skattligar avskrivningar eftir reglunum um vinnuligar bygningar.*

Við útveganarkostnaði skilst tær samlaðu byggiútreiðslurnar til vegir og tunnilsgerð v.m.”.

Í almennu viðmerkingunum til lógaruppskotið verður m.a. sagt um rakstrarkostnað: *„Felagið ber allan rakstrarkostnað av tunlinum, til hesin verður avhendaður landinum til ognar. Tá yvirtekur landskassin rakstrarútreiðslurnar av tunlinum, sum leysliga verða mettar til kr. 5-6.000.000,00*

árliga. Verður landið sjálfvtryggjandi, kann uml. kr. 1-1½ mió. sparast árliga í útreiðslum til ábyrgdartrygging fyrir tunnilin. Hinvegin má tá roknast við, at stórar útreiðslur fara at verða við ávísum millumbilum, so miðal árliga sparingin verður við tíðini helst munandi minni”.

Til § 1, stk. 3, siga viðmerkingarnar:

„Her verður staðfest, at tað almenna fær ognarrættin til samlaða anleggið, tá iløgan er fult útgoldin”.

Víðari verður sagt, at ætlanin er, at nýtslugjældini skulu fíggja bæði afturgjaldingina av lánunum til byggingina og raksturin av vegunum og tunlinum.

Eisini verður sagt víðari, at ætlan felagsins er, at hesi nýtslugjæld skulu vera av eini stødd, sum ger, at felagið hevur ráð at afturgjalda rentur og avdráttir til lánistovnarnar, umframt at kunna gjalda rakstur og viðlíkahald av anlegginum. Eisini skulu nýtslugjældini gera felagið ført fyri at konsolidera seg rímliga væl.

Onnur lóggáva

Lógin og viðmerkingarnar til lógina um P/f Vágatunnilin eru ivaleyst í størstan mun gjørt her á skrivstovuni av Magnusi S. Petersen fyrrverandi starvsfelaga okkara. Havi kannað her á skrivstovuni í gomlum málum um Vágatunnilin og havi funnið mær fram tey mál, sum snúgva seg um lógina um Vágatunnilin. Havi gjøgnumgingið tilfarið. Tað sær út til, at Magnus hevur heintað inspiratión frá líknandi lógarmiði aðrastaðni frá, herundir dansku lógini um fast samband um Oyrasund, dansku lógini um fast samband um Stórabelt og íslensku lógini um Hvalfjörð.

Tí er tað natúrligt at hyggja eftir nevndu lógum og viðmerkingum, og fylgjandi kann sigast, sum hevur týðning fyri svar uppá spurningin:

„Lov om anlæg af fast forbindelse over Øresund”. Upprunaliga lógin er Lov nr. 590 af 19/08/1991.

§ 12 í lógini er soljóðandi:

„Fra og med det indkomstår, hvor Øresundsforbindelsen eller de enkelte tilslutningsanlæg, jf. § 3, tages i brug (anskaffelsesåret), kan selskabet, jf. § 6, på grundlag af anskaffessummen foretage skattemæssige afskrivninger.

Stk. 2

Ved anskaffessummen forstås de samlede byggeudgifter.

Stk. 3

Ved opgørelsen af anskaffessummen kan selskabet ikke medregne afgift, som ved opgørelsen af selskabets afgiftstilsvær efter loven om almindelig omsætningsafgift kan fradrages som indgående afgift”.

§ 13 sigur:

„Afskrivning foretages med indtil 6 pct. af anskaffelsessummen. I det indkomstår, hvori summen af de anvendte afskrivningsprocenter overstiger 60, og i de følgende år kan afskrivning dog kun foretages med indtil 2 pct. af anskaffelsessummen.

Stk. 2

Summen af de anvendte afskrivningsprocenter kan ikke overstige 100”.

Tað framgongur einki í lógini um, at anleggið skal latast aftur til tann danska ella svenska statin.

Síðani er tað „lov om anlæg af fast forbindelse over Storebælt”. Upprunaliga lógin er Lov nr. 380 af 10/06/1987.

Sambært lógini verður sambandið framt í tveimum stigum. Jarnbreyt og motorvegur. Fyrsta stigið er jarnbreyt.

Eftir § 9 skal felagið lata DSB nýtslurættin til jarnbreytapartin, tá hesin verður tikin í nýtslu. Fyri nýtslurættin skal DSB rinda eina samsýning. M.a. verður sagt í § 9, stk. 3, nr. 1: „DSBs vederlag for benyttelse af den faste forbindelse skal dække følgende udgifter:

- 1) Den udgift, der er nødvendig til at forrente og afdrage de udgifter, der er forbundet med anlægget af jernbanetunnelen under Østerrenden, herunder finansieringsomkostninger og andre følgeudgifter. Udgifter, der måtte blive afholdt af hensyn til anlæggets 2. etape, medregnes ikke”.

§ 9, stk. 6, er soljóðandi: „De udgifter, der er forbundet med anlæg af jernbaneforbindelsen, opgøres løbende og forudsættes forrentet og afdraget over 30 år fra ibrugtagning af 1. etape. Renten beregnes som den gennemsnitlige totale låneomkostning for selskabets samlede på et givet tidspunkt aktuelle lånemasse. Der tilstræbes et sådant betalingsforløb, at den årlige ydelse er af konstant størrelse målt i faste priser. Ministeren for offentlige arbejder afgør eventuelle tvivlsspørgsmål”.

Av § 8 framgongur, at eitt partafelag, sum tann danski staturin eigur, stendur fyri projekteringini og sum byggiharri eisini stendur fyri bygging av tí fasta sambandinum. At støddin av partapeninginum verður ásett av ministaranum, og at felagið kann upptaka lán til fígging av anlegginum.

Sambært § 10 framgongur, at „når anlægsudgifterne til jernbaneforbindelsen jfr. § 9, stk. 3, er fuldt betalt gennem vederlaget, skal ejendomsretten til jernbanetunnelen under Østerrenden overdrages til DSB. Samtidig indgås en samejekontrakt mellem selskabet og DSB om anlægget over Vesterrenden, hvorved DSB erhverver en andel på halvdelen af dette anlæg”.

§ 14 er soljóðandi: „Hvis selskabet skattepligtige indkomst, opgjort for 1 indkomstår, udviser underskud, kan dette underskud fradrages i den skattepligtige indkomst for de følgende 15 indkomstår. Underskud i indkomstår, der ligger forud for det indkomstår, i hvilket jernbaneforbindelsen tages i brug, kan dog fradrages i den skattepligtige indkomst for de følgende 30 indkomstår. Inden for de nævnte perioder kan fradraget dog kun overføres til et senere indkomstår, hvis det ikke kan rummes i et tidligere års skattepligtige indkomst”.

Síðani av § 15 sæst, at felagið við grundarlagi í „anskaffelsessummen” kann fremja skattamessigar avskrivningar. Av stk. 2 framgongur: „*Ved anskaffelsessummen forstås de samlede byggeudgifter til henholdsvis jernbane- og vejforbindelsen*”.

Síðani framgongur av § 18, at avskrivningar skulu fremjast serskilt fyri jarnbana- og vegaføringina. Tá DSB hevur fingið ognarrættin til jarnbreytasambandið yvir „Østerrenden” og helvtina av ognarrættinum til sambandið yvir „Vesterrenden”, heldur avskrivningarrætturin fyri felagið uppat viðvíkjandi tí, sum er latið.

Av vanligu viðmerkingunum framgongur m.a., at tá útreiðslurnar, sum hava samband við jarnbreytasambandið, eru goldnar, herundir figgingarútreiðslurnar, er tað mest rímligt at lata ognarrættin frá partafelagnum til DSB. Lógaruppskotið ásettir tí, at ognarrætturin til jarnbreytasambandið yvir „Østerrenden” skal latast til DSB, tá jarnbreytaparturin er goldin. Samstundis skulu felagið og DSB gera ein samognarsáttmála um anleggið yvir „Vesterrenden”, har DSB fær ein part uppá helvtina av hesum anleggi. Harvið vil jarnbreytaanleggið vera skilt út frá felagnum, sum einsamalt eigur og rekur vegasambandið. Fyri nýtslu av hesum verður uppkravt avgjöld av einari slíkari stødd, sum ikki bert dekkja útreiðslurnar av rakstrinum og viðlíkahald. Men eisini vil geva eitt avkast til statin. Um hetta skal vera ein orsök til, at partafelagið verður varðveitt, verður avgerð tikin um seinni.

Til § 8 verður m.a. sagt í viðmerkingunum, at støddin av partapeninginum veldst um, hvat neyðugt er í sambandi við kontrahentar, t.v.s. entreprenørar og lánveitarar, sum meira er av útsjónd enn við atliti til veruliga trygd. Fyri so vítt kann spurningurin um býtið millum partapening og lán sigast at vera, um staturin upptekur lán til at skjóta inn í partafelag sum partapening ella um felagið sum so upptekur lánið beinleiðis. Hervið er tað forútsæð, at við útrokningini av samsýningini frá DSB fyri nýtsluni sambært § 9 ikki verður tikið hensyn til, um ein minni ella størri partur av anlegginum er figgjaður við partapeningi ella láni. DSB skal gjalda samsýning fyri nýtslu av fasta sambandinum, inntil ognarrætturin fer yvir til DSB. Samsýningin verður ásett soleiðis, at hon dekkar útreiðslurnar hjá felagnum til at financiera jarnbreytaanleggið av tí samlaða anlegginum. T.v.s. útreiðslurnar til partin hjá jarnbreytini í samlaðu anleggsútreiðslunum og financeringini, herundir forrentning í byggítíðini og seinni. Til anleggsútreiðslurnar verða roknaðar projekterings-, tilsýns- og umsitingarútreiðslur umframt útreiðslur til ymiskar avhjálpingar. Viðvíkjandi lániupptøku skal samsýningin dekkja bæði upprunaligu financeringina og eventuelle refinanciering.

Sambært viðmerkingunum til § 9, stk. 6, sum eru nevndar omanfyri, inniber, at støddin av samsýningini, sum DSB skal rinda, í princippinum er óheft av, um ein størri ella minni partur av felagsins kapitali verður útvegaður sum eginkapitalur í form av partapeningi frá statinum ella sum fremmanda kapitalur í form av láni. Sambært ásetingini skal tann partur av teimum samlaðu anleggsútreiðslunum, sum kann fyrast til jarnbreytina, og er í relatió til gjaldið frá DSB verða mett sum financierað við láni. Forrentningin av hesum fingeraða láni verður sett við grundarlagi í meðal lániútreiðslunum fyri felagsins samlaða lánimassa.

Til §§ 15-18 verður m.a. sagt í viðmerkingunum „*ved anskaffelsessummen skal forstås byggeudgiften*”.

Seinni í viðmerkingunum verður sagt, at tá lánini til jarnbreytapartin eru fult avdrigin, fer ognarparturin til jarnbreytasambandið til DSB.

Av íslendsku lógini um Hvalfjörð sæst ikki nakað um, sum er áhugavert at nevna, sum hevur týðning fyrri svarið uppá setta spurningin frá P/f Vágatunninum.

Upplýsingar annars

Sambært upplýsingum frá P/f Vágatunninum er býtið millum partapening og lán, at partapeningurin er uppá kr. 160.300.000,00, meðan lánsfíggingin frá Íleggingargrunninum fyri Føroyar er uppá kr. 175.000.000,00 ella samlað kr. 335.300.000,00. Lániskuldin ultimo 2012 er komin niður á góðar kr. 16.500.000,00. Um ongar íløgur verða gjørdar komandi tíðina, og terminirnar verða goldnar í juni og desember 2013, verður skuldin ultimo 2013 knappar kr. 2.800.000,00. Tá hevur felagið tey árin, tað hevur verið yvirskotslikviditietur, placerað likviditetin á lánið við at niðurgjalda lánið við eyka niðurgjaldingum. Henda upphædd er í dag kr. 30.000.000,00, sum sambært avtaluni við Íleggingargrunnin ber til at læna aftur við stuttum varningi, um tørvurin skuldi víst seg.

Í P/f Norðoyatunninum er partapeningurin kr. 235.000.000,00, meðan lánið frá Íleggingargrunninum er kr. 200.000.000,00.

P/f Vágatunnin hevur tosað við fólk, sum luttóku í viðgerðini, tá lógin um Vágatunnin varð gjørd og samtykt í Løgtinginum. Sum skilst var tað trupult at fáa meiriluta fyri uppskotinum um fast samband um Vestmannasund orsakað av, at politikararnir vóru bangnir fyri at koma at hefta fyri meira enn tær upphæddir, sum vóru játtaðar. Spurningurin um, nær ella hvussu tunnin skuldi avhendast landinum til ognar, var sjáldan umrøtt. Hetta samsvarar eisini við tað, sum frammanfyri er nevnt.

Niðurstøða:

Tað er ikki nakað, sum beinleiðis ella óbeinleiðis verður sagt um, at ognarrætturin skal latast frá P/f Vágatunninum til landið, tá lánsfíggingin er afturgoldin. Lánið er bert ein partur av samlaða útveganarkostnaðinum, tí ein stórir partur er partapeningurin. Hinvegin verður heldur ikki beinleiðis sagt, at avhendingin ikki skal fara fram, fyrr enn partapeningurin eisini er afturgoldin. Tí ber neyvan til at siga við vissu, nær tunnin eigur at avhendast landinum. Men út frá samanhanginum í lógini um P/f Vágatunnin, viðmerkingunum, lógini um P/f Norðoyatunnin, viðmerkingunum og annars líknandi ásetingar í lógnum frammanfyri serliga í Danmark, sum kunnu samanberast, er tað nógv, sum bendir á, at lógin ikki skal skiljast so snævurt, at avhending skal fara fram, tá lánið er afturgoldið. Heldur vil eg halda, at ætlanin hevur verið, at avhendingin skal fara fram seinni enn, tá lánið er afturgoldið. Men júst, nær tann rætta tíðin er til avhending til landið, ber nokk heldur ikki at siga við vissu. Men kanska tá partapeningurin er afturvunnin umframt eina rímliga forrentning.

Tórshavn, tann 13. mars 2013

Óla Jákup Kristoffersen, adv.